

FOAIA POPORULUI

Organul partidului național-țărănesc.

<p>Prețul gazetei : Pe an 15 cor. Pe jumătate de an 8 „ Pentru străinătate 20 „</p>	<p>Redacția și administrația : Cernăuți, strada Catedralei 6. Apare în fiecare Duminică.</p>	<p>Inseratele : Un rând petit odată 40 bani De două ori . . . 70 „ De trei ori . . . 100 „ Un număr costă 30 bani.</p>
--	---	---

Aurel Onciul.

Reedificarea României.

Un studiu al reformelor necesare.

Prefață.

România, înainte de războiu, avea aparența unei țeri în floare. Din pașalic turcesc, ea în puține decenii părea a se fi transformat într'un stat european consolidat și viuros. Agricultură ei producea un prisos de milioane de hectolitri de cereale; industria făcea progrese uimitoare; comerțul ei trecuse limita de un miliard și bilanțul comercial arăta an de an un activ de cel puțin o sută de milioane; circulațiunea dispunea atât de o rețea întinsă de șosele și de căi ferate, cât și de docuri și de întreprinderi și de linii fluviale și maritime de vapor; valuta ei era consolidată, budgetul echilibrat. Universități și academii demonstau progresul științific, un lux rafinat și forme mondene cel cultural. Armata se validitase în două războaie victorioase, iar rolul de arbitru în luptele balcanice îi câștigase un prestigiu nemaipomenit și-i crease o pozițiune respectată în întreaga Europă. Aparența era splendidă.

Numai puțini oameni știau că sub aparența aceasta splendidă se ascundea vechia mizerie orientală, că pretinsa civilizație a României nu era de cât spoială, că pătura subțire de sus, mondenă și rafinată, acoperea o masă imensă de oameni nenorociți și nemulțămiiți. În fața unui număr de vre o mie de familii de milionari îmbuibăți și epicurei se aflau milioane de țărani rău hrăniți, rău căpătuți, rău îmbrăcați și rău instruiți, cari cu toate progresele vremilor duceau

aceiași viață semianimalică ca pe timpul descălicării principatelor, ba chiar pe timpul vechilor Daci.

Războiul mondial care a trecut ca un vifor peste țeară a smuls fără cruțare vălul de pe bubele aceste ascunse și a dat pe față, că pretinsul palat al României, zidit în aparență din cuburi ciclopice pe stâncă de granit, nu era în realitate decât o baracă de scânduri putrede cu fașadă monumentală de stuc minciunos, zidită pe un teren de năsip. Prima suflare a uraganului a culcat-o la pământ, parcă nu ar fi fost nici când. Numai fărâmurile spoielei de stuc s'au spulberat până peste hotare.

Geniul neamului românesc care prin o mie de ani l'a scos teafăr din vârtejul vremurilor l'a scapat și de astă dată. Ca să poată străbate și mai departe însă, România are lipsă de o schimbare temeinică din creștet până în talpă, care să înlăture odată pentru totdeauna relele învechite. A studia în mod analitic condițiunile și ținta reformelor necesare este scopul capitolelor următoare. Ele se referă la toate elementele constitutive ale vieții publice, deci la agricultură, la industrie, la comerț, la credit și valută, la școală, la administrație și la legislație.

I. Agricultura.

Scopul reorganizării agriculturii nu poate fi decât pe de o parte de a asigura agricultorilor o existență omenească, pe de altă parte de a obține cu minimum mijloacelor maximul efectului economic. Din punctul acesta de vedere s'ar părea la prima ochire, că în România proprietatea mare (peste 100 ha) lucră mai rațional decât proprietatea

mică; căci conform datelor statistice oficiale¹⁾, media producției de hectar cultivat de proprietarii mari a fost în anii 1908—1912 la grâu 16.7 hl, la săcară 13.1, la orz 16.1, la ovăs 17.8 și la porumb 18.2 hl, pe când proprietarii mici au obținut intracelași timp la grâu numai 13.5, la săcară 9.3, la orz 13.4, la ovăs 17.8 și la porumb 13.8 hl de hectar, încât producțiunea lor a ajuns în mijloc numai 84% ale producției proprietarilor mari. Dară, abstrăgând de la faptul, că diferența aceasta nu rezultă din firea exercițiului, ci din întâmplarea că cultivatorii mici, siliți a munci la cultivatorii mari, din cauza acestora nu sunt în stare să-și lucreze pământul cum se cade și la vreme — un rău ce se poate înlătura prin altă organizație — inferioritatea proprietății mici, pretinsă pe baza acestor date statistice, nu este reală, ci există numai în aparență. Chestia se prezintă de tot altfel, dacă nu se consideră numai pământul cultivat, ci întreaga suprafață cultivabilă a României, constatată la 1905²⁾ cu 7,826.796 ha (teren arabil și fânețe, afară de cele 97.843 ha de vii, de 172.094 ha de livezi de pruni și de 2,759.929 ha de pădure). Din ea s'au cultivat în anii 1908—1912 pe an în mijloc numai 5,864.406 ha sau 75%, și anume de agricultorii mari cu o proprietate de 3,810.351 ha cu totul 1,864.330 ha sau 49% ale pământului propriu, iar de agricultorii mici cu o proprietate de 4,016.445 ha nu mai puțin de 4,000.076 ha sau 99%. Cultivatorii mici exploatează deci terenul lor de două ori mai bine decât cultivatorii mari. În raport cu suprafața cultivabilă, producțiunea proprietarilor mici, considerându-se totodată și proporțiunea produselor terenului cultivat de 84 : 100, reprezintă ($84 \times \frac{99}{49} \Rightarrow$) 170 față de 100 ale producției proprietății mari de hectarul pământului cultivabil.

Deja cifra aceasta dovedește superioritatea exercițiului mic. Ea iase la iveală și mai bine în țerile cu agricultură perfectă, precum este Danemarca, țeara de model în agricultură. Raporturile ei respective au fost studiate cu temei pe baza unui material statistic imens de savantul agricultor N. P. Jensen³⁾. Spre a compara rentabilitatea diferitelor execuții, el le-a împărțit după mărime în 16 categorii din cari 4 sunt

tipice pentru România, și anume I. cu o întindere până la 1 ha, II. cu 1 până la 5 ha, III. cu 5 până la 70 ha și IV. cu o întindere mai mare de 70 ha.

Din întindere aceasta consumă în Danemarca: casa și ograda la categoria I. 21.3%, II. 2.1%, III. 0.8% și IV. 0.4% iar paragina la categoria I. 0.5%, la II. 11.8%, III. 18.4%, IV. 41.7% deci laolaltă la categ. I. 21.8, II. 13.9, III. 19.2 și IV. 48.1.

Drept aceia risipa pământului cultivabil din cauza clădirilor devine cu atât mai mare, cu cât mai mică este proprietatea, din contra risipa din cauza paraginei cu atât mai mare, cu cât mai mare este proprietatea. Risipa din ambele cauze atinge minimul la categoria II., deci la proprietățile între 1 și 5 ha, și îndeosebi la întinderea de 5 ha; ea crește aproape cu 50% la proprietatea minusculă, mai mică de 1 ha, și la proprietatea mijlocie între 50 și 70 ha, și este aproape de patru ori mai mare la proprietatea mare.

Și mai tare diferă efectul la creșterea viteilor. Abstrăgând de la categoria I., ale căria dimensiuni nu admit creșterea de vite pe pământul propriu, Jensen a constatat pe un teren de 100 ha în mediu:

la categoria II.:	76 vaci,	91 porci,	1148 gobăi,
„ „ III.:	36 „	42 „	269 „
„ „ IV.:	12 „	18 „	46 „

Proprietarul mic crește deci pe același teren de două ori mai multe vaci și porci și de patru ori mai multe gobăi decât proprietarul mijlociu și chiar de patru ori mai multe vaci, de cinci ori mulți porci și de douezecișicinci de ori mai multe gobăi decât proprietarul mare.

Socotind pe baza datelor respective rentabilitatea normală a acestor trei tipuri din urmă, și anume pe loc bun și pe loc rău, Jensen a aflat de hectar un venit net:

pe loc bun la categoria	II	de 142 L.
„ „ „ „ „	III	„ 115 „
„ „ „ „ „	IV	„ 105 „
iar „ „ rău „ „	II	„ 102 „
„ „ „ „ „	III	„ 30 „
„ „ „ „ „	IV	„ 25 „

Exercițiul mic de 5 ha, îndeosebi pe loc rău, este deci cu mult superior atât exercițiului mijlociu cât și îndeosebi celui mare.

De faptul acesta nu ține de fel samă agricultura României; căci la anul 1905, proprie-

¹⁾ Vezi Buletinul statistic al României, 1914, seria III, volumul XII, Nr. 34—35.

²⁾ Vezi Anuarul statistic al României, 1909.

³⁾ Vezi cartea lui Jensen, Dansk Landbrug ved Overgangen tildet 20 de Aarhundrede, Copenhagen, 1902.

latea suprafeței cultivabile era împărțită în modul următor:⁴⁾

Categoria întinderilor	Numărul proprietăților	Proporțiunea	Intinderea în hectare	Proporțiunea
până la 1 ha	143,871	15,1	99.183	1,3
de la 1 până la 5 ha	600,693	62,1	1,917.026	24,5
de la 5 până la 100 ha	215,998	18,5	2,000.236	25,5
peste 100 de ha	5,385	4,3	3,810.351	48,7
Total	965,047	100,0	7,826.696	100,0

Proprietatea mică nu dispunea decât de 1,917.026 ha sau 24,5% ale suprafeței cultivabile, pe când 99,183 ha sau 1,3% aparțineau proprietății minuscule, 2,000.236 ha sau 25,5% proprietății mijlocii și 3,810.351 ha sau 48,7% proprietății mari. Proprietatea minusculă și mică (proprietatea țărănească) cuprindea așadară (99.183 + 1,917.026 =) 2.016.209 ha, deci de fiecare din cei (143.871 + 600.693 =) 744.564 proprietari respectivi în mijloc (2,016.209 : 744.564 =) 2,7 ha. O împărțire mai potrivită a proprietății rurale se impune prin consecvență în România, abstrăgând de la gravele motive politice și sociale ce o recer în mod imperios, chiar din considerări de rentabilitate.

Împărțirea proprietății nu se poate schimba decât prin expropriare, iar expropriator, sub împrejurările date, nu poate fi decât statul. În ce dimensiuni să urmeze expropriarea, atârnă de la momente politice incomensurabile și nu se poate hotărâ decât de puterea legislativă. În teorie, soluțiunea cea mai potrivită este expropriarea întregii suprafețe cultivabile (teren arabil și fânete, afară de vii, de livezi de pruni și de păduri), care este situată în comune rurale și aparține particularilor, pentru că înlătură orice piedică a împărțirii, garantează comasarea cea mai perfectă și face deci cu puțință un exercițiu al agriculturii cât se poate de rațional. Studiul teoretic de față, fără să prejudice soluțiunea reală, dictată de considerările politice și sociale, ci numai spre a analiza obiectul, ia deci de bază expropriarea întregii suprafețe rurale cultivabile ce se află în proprietatea particularilor.

Conform constituției României (art. 19), expropriarea nu poate avea loc decât după o dreaptă și prealabilă despăgubire. Mărimea despăgubirii și formele fixării ei le regulează legea de expropriare din 20 Octomvre 1864, care prevede o mulțime de cautele și dispune ca un juriu compus din 9 membri să fixeze în bani cătimea indemnizației »după valoarea fondului pentru proprietar în momentul exproprierii«.

⁴⁾ Anuarul statistic al României, 1909, pag. 215.

Dispozițiunile acestea însă nu se pot practica la o acțiune atât de colosală, cum este expropriarea întregii suprafețe cultivabile, mai întâi pentru că sunt prea greoaie și costisitoare, iar apoi pentru că baza indemnizării nu corespunde firii lucrului. Căci pământul cultivabil, după firea și menirea sa, nu este obiect de speculă, ci de uzufruct, din care cauză nu decide valoarea fondului, ci folosul ce-l produce, nu capitalul, ci renta. Renta însă nu trebuie abia taxată în mod arbitrar de jurați, ci este orișicând prealabil constată, cu toate cautele necesare, pe baza fasiunii proprietarilor înșii prin recenzementele regulate, făcute conform legii asupra impozitului funciar din 31 Martie 1885. Sub împrejurările acestea, spre a înlătura toate formalitățile și cheltuielile superflue cât și ceretele de alta inevitabile asupra valorii fondurilor, este de ajuns ca legea ce va dispune expropriarea pământului cultivabil să prevadă totodată drept indemnizare plata ulterioară a rentei, constatat pentru fondul expropriat, cu prilejul recensementului din anul critic ce se va indica în lege, scăzându-se firește din ea suma impozitului funciar recunoscut.

(Va urma.)

Din România.

Tratatul de pace, încheiat de prim-ministrul Marghiloman cu puterile centrale a fost primit de camera și de senatul român. Numai fostul prim-ministru Averescu, care a fost început pertractările de pace, a declarat că nu poate consimți la tratatul acesta, fiind că e foarte greu pentru România.

Ca și la noi începe și'n Moldova să se simțească lipsa de pâne. Guvernul român s'a văzut nevoit, să facă restrângeri la împărțirea pâinii. S'au luat măsuri, ca să nu capete nimene mai mult de cât 12 kg păpușoi sau 10¹/₂ kg făina de păpușoiu și 2¹/₂ kg fasole pe lună. Primăria orașului Iași a împărțit acuma ultimul vagon de făină de păpușoiu, astfel, că și capitala de acuma a României e lipsită de pâne.

La Iași e o scumpete nemaipomenită, ceia ce e și espicabil, fiindcă acolo s'a grămădit atâta lume, încât nu mai incupe. În Iași locuiesc acuma 400.000—500.000 de suflete, deci de patru ori mai mult decât pe timpul de pace. O odaie pe zi coastă 35—50 franci. Un călător,

care s'a întors zilele aceste din Iași povestește, că populațiunea s'a împăcat cu resignare cu condițiile păcii încheiate. Dacă vorbești cu oamenii, auzi din când în când cuvinte de ură, dară nu în contra Austriei, ci în contra prusacilor. Austriacii se bucură cu toate la foarte mulți de oareșicare simpatie. În schimb însă e mare ura încontra Rușilor, cari trec în ochii Românilor ca tradători. Rușii sunt cauza, că Românii au fost batuți atât de amarnic. Din cauza aceasta se esplică și ura cea mare încontra lui Brătianu, care prin legătura cu Rușii a dus țeara la peire. Țara e hotărâtă, să-l puie pe Brătianu sub acuză, ca să-i ceară socoteală pentru toate păcatele politicii sale greșite. Bucovinenii și Transilvănenii, cari au trecut granița și cari au agitat mereu, ca România să între în războiu în contra noastră, sunt pretutindene desprețuiți și chiar urâți, deoarece mai-că cu toții s'au tupilat, când România a intrat în războiu. Nefiind bine văzuți în România, ei s'au împrăștiat prin Basarabia.

* * *

La București a apărut primul număr din gazeta »Renașterea«, un organ independent de sub conducerea lui D. Nenițescu, având între colaboratorii săi și pe Paul Teodoru și Virgil Arion. Gazeta aceasta are de gând, să scoată la iveală toate păcatele acelora, cari dela începutul războiului din August 1914, au abuzat de posturile lor, făcând afaceri și tâlhării. Demascarea acelora, cari au adus dezastrul asupra țării. este primul punct din programa gazetei. Afară de aceasta se va ocupa gazeta de chestiunile iminente la renașterea României precum sunt: reforma dreptului de vot, reforma agrară, chesiunea jidovească, reforma administrației ș. a.

* * *

Din Chișinău sosește știrea, că arhiepiscopul de Chișinău și Hotin, Anastasie, un rus încarnat, a demisionat, fiind înlocuit cu episcopul de Huși, Nicodim Munteanu.

Din Basarabia rusească.

(Urmare și sfârșit.)

Secretarul prinse să se miște neliniștit încoace și'ncolo, prin sala largă de ședință a marului sfat vlădicesc din Chișineu. Apoi hotărât se opri în fața lor:

— O vorbă ca o sută. Trebuie să pricepeți odată. Nu vă poate primi vlădica și gata!...

— Atunci ne-om face singuri dreptate, părinte, ridică glasul amenințător Nichifor Salomie, vici vornicul din Stăniliești. Vlădica să fie vlădică, aiasta să i-o vestiți Măriei Sale...

Cu vorbele acesta aspre și innăbușite de supărare, cei patru jurați, și dascălul Grigoraș, părăsiră curtea reședinței episcopale.

Ce era să mai facă acum? Părintele le dădu cu blândețe sfatul să cerceteze încă pe doi dintre cei mai de seamă sfetnici ai măritului sfat vlădicesc din Chișineu. Astfel purceseră cu îndrăzneală, spre cântălăria părintelui sfetnic Ion Lăzăreanu, cel mai tânăr dintre cei patru sfetnici vlădicesți.

Sfinția Sa nedumerit îi primi cu răceală.

— Cu ce vă pot servi părinte, îi întrebă grăbit, ridicându-se dela masa de scris, și înmuind condeiu în călimară, când deputații se înfățișară în biroul sfetnicului.

— Am venit, să vă cerem un cuvânt în trebile bisericesti. Mai ținem limba, sau poate să ne închinăm dela sfintele Paști incolo lui Dzeu pe muscălește? luă cuvântul din nou părintele Stanciu.

— Păi se vede că nu celiți gazetele! D-ta, părinte, în ce lume trăiești?

Noi am luat o hotărâre mare, întrepruse primarele Hurdubelea. Nouă popă muscălesc nu ne trebuie odată cu capul. Plătim din pungile noastre și pe popa și dascălul. Ce zici domnule Grigoraș? Invoiești-te cu ceia-ce putem noi?

Invățătorul dădu din cap, în semn de aprobare.

— Dumnevoastră, cinstiți plugari, ar trebui să vedeți ce mai fac și alții, zise după un restimp de gândire sfetnicul Ion Lăzăreanu, mângâindu-și barba-i frumoasă și pieptănată cu îngrijire și clipind șiret din ochi.

— Facem tot ce putem și ce știm noi, când e vorba de biserică, adause repede Vasile Ursu juratul.

— Oameni buni, luă cuvântul din nou tânărul sfetnic vlădicesc, dvoastră acum să aveți toată încrederea în noi. Se va întâlni soborul bisericii întregi, și-acolo se va lua hotărârea cea mare. Până atunci să stați bună pace...

— Biserica nu o dăm pentru ce-i în lume. Acesta-i cugetul nostru. S'o aduceți aceasta și spre știința Măriei Sale Vlădiciei, precumcă să se stie! Și-acum rămâneți cu D-zeu Sfinția ta părinte Lăzăreanu, încheiă primarele Hurdubelea,

infundându-și căciula dintr'o oaie mocănească mai pre ochi, și ieșind mânios pe ușe în curte.

De-aici purceseră la fînția Sa Ilie Petcu Oprea, cel mai în vârstă dintre toți sfetnicii. Ca de obicei, din comoditate și neîndrăsnală de vorbă tare, limpede și respicată, Sfinția sa se sfii să-i primească și le trimise veste cu servitoarea, când îi văzu stăruind nerăbdurii în stradă, că nu se găsește acasă.

În sfârșit și visul acesta din urmă, legat de sfetnici prinse să li se destrame. Vlădica nu i-a primit, sfetnicul Ion Lăzăreanu, i-a încurcat cu vorba fără să le spună nimica, iar, Ilie Petcu Oprea nu se găsea acasă. O bănuială ascuțită ca un sfredel dădu să se furișeze pe neluate în seamă în sufletele tulburate ale juraților. Dacă oamenii aceștia ai bisericii ar fi întru toate cu conștiința curată, și nemânjiți de nici o nedreptate pe mâinile lor, cugetau ei rătăcind fără de nici un rost și flămânzi pe străzile lungi ale Chișineului, ar fi trebuit de bună seamă să le grăiască altmintrelea. Și apoi Vlădica, Vlădica în care-și puseseră toate nădejtile lor fierbinți, căruia îi închinaseră toate cugetele, toate simțimintele lor, nu s'a îndurat să-i primească. Ca o revărsare de apă cutropitoare li se învălmășeau mereu în minte cuvintele pline de violență și cu două înțelesuri ale sfetnicului Ion Lăzăreanu:

— Cum, părinte, Dta pe ce lume trăiești?

Ei bine, pe ce lume trăia oare popa nostru, se gândeau ei? În lumea aceasta, părinte Lăzăreanu, în care viețuiești și Sfinția Ta. Cum, în ce lume trăiești? Nu te rogi și d-ta la acelaș Dzeu, nu te pătrunde în suflet și pe d-ta aceiaș mireasmă de tămâie imprăștiată de sfânta cădelniță prin unghiurile bisericii? Nu te cutremură oare cuvântul dulce și plin de pricepere al sfintei evanghelii, celute de popa nostru, din ușile împărătești, de lăcrimează tot omul, pentrucă îl pricepe? Cum, în ce lume trăiești? Sau poate te-ai abătut, de când cu scrisoarea dela Petersburg, pentru schimbarea graiului nostru strămoșesc din biserică, spre altă lumă, spre alte cugete, spre alte năravuri? Și-apoi dacă-ți place Sfinției Tale să te rogi poate în altă limbă, n'ai decât s'o faci în dragă voie. Dar atunci grăiește respicat, să știm și noi în ce ape te adăpi, și-apoi om vedea ce vom mai face. Pe ce lume trăiești? În lumea limbei noastre, părinte Lăzăreanu, a legii noastre a obiceiurilor noastre din vechime. În lumea aceasta trăim, și în lumea

aceasta dorim să ne ardă făclia sfințită la căpătăiele noastre...

Cătră seară, jurații porniră trudiți, abătuți, tulburați spre Stanileștii din Vale.

Mergeau tăcuți, capetele în pământ ca după o îngropăciune. Soarele ca un stog uriaș de foc asfinția pe'ncetul după dealul dela spatele comunei, și cele din urmă raze ale sale îi încununau creștetul cu pulbere de aur însângerată. Umbrele serii se întindeau uriașe și mari peste holdele incolțite de curând, din cari se săltase binișor sămănăturile de primăvară. Pe nesimțite cele dietăiu stele clipociră umede pe mătasea moale și-nvăluită 'n pace a cuprinsului...

Ca trezit dintr'un vis urât, Gheorghită lui Vasilie Hurdubelea, primarele, ridică mâna-i aspră de muncitor-plugar spre cer, cu degetul arătător întins, și rosti cu glasul potolit și înăbușit de durere:

— Vlădica, și cu sfelnicii săi, ne vând biserica!

Correspondență.

Dragă prietene!

Voiești să-Ți scriu ceva frumos? Ceva de pe timpul ocupațiunii românești; da? Nu mă tem de censure, fiindcă armatele noastre învingătoare ne mai luptându-se cu mica, dar eroica armată română, — care după cum vei fi știind, a dat dovadă de strălucită vitejie în luptele de pe valea Oituzului, la Mărășești și la sfârșit la Mărășești — nu poate să mă ție nime de spion, netrebuind așa unul acuma. Nu-i așa? Mi am adus aminte de frumoasa noastră doină, știi, acea melodie, care răsună prin munți și prin văi, când duioasă ca glasul unei mame ce-și leagănă copilul, când veselă sau dureroasă, uneori șagalnică, alte ori desnădăjduită, ca și viața acestui popor, bătut de toate furtunile și nenorocirile fără să-i poată fi frântă puterea. Poporul nostru românesc, într' acest cântec, vesel sau duios, pătimaș sau desnădăjduit și-a pus feluritele lui zbuciumări, dintre cari multe nici nu puteau fi tâlcuite prin cuvinte. Aducându-mi, cum zic, aminte, de frumoasa noastră doină, voiesc să-Ți povestesc o întâmplare, care m'a făcut să iubesc mai mult cântecul nostru românesc.

Era într'o Duminică frumoasă de Martie. De Sâmbătă seara am vorbit cu un om din satul nostru, să plecăm a doua zi la S., cu

trăsura. El avea cai și trăsură bună și îndată am pus la cale, ca a doua zi dimineață, pe răsăritul soarelui, să ne pornim, ca să fim pe la 8 ore dimineața în oraș. A doua zi, Duminică, zi senină, caldă, ne pornirăm. Caii zburau pe drumul de țară și noi respiram voioși și bine dispuși aerul îmbalzat și vioriu al dimineții, iar paserile ciripiau voioase prin pomii, cari începeau a inverzi. În oraș ne-am dus de ne-am vizat pașapoartele la comandantul regimentului războieni, și apoi ne-am despărțit, ca la 4 ore după amiază să ne pornim înapoi, spre casă. Pe la vre-o 11 ore dimineața cânta o muzică militară română niște cântece frumoase românești. Mă preambulam cu un locotenent, vechiu cunoscut, prin oraș, admirând frumuseța și eleganța uniforme românești și a ofițerilor francezi și englezi, cari făceau parte din misiunile franco-engeleze pe frontul român. Vremea trecea repede și la 4 ore după amiază m'am dus să mă întâlnesc cu omul meu, ca să plecăm spre casă. Îndată ne și pornirăm și când ajunserăm în satul Sch., soarele scăpătase după munți și o răcoare plăcută răzbuna căldura de peste zi. Caii mergeau în paș și noi steteam tăcuți unul lângă altul, gândind fiecare cine știe unde. De-odată, la o colitură de drum, vedem o mulțime de soldați români, strânși în mijlocul drumului; o liniște adâncă plutea în văzduh; apoi, încet ca un suspin, porniră trirurile plângătoare ale unei doine. Noi oprirăm trăsura și ascultam. Dacă ai auzi o doină cântată din fluer în liniștea unei seri, Ți-ar părea că răsare chiar din natura dimprejur, ai crede că se zbat valurile unei mări agitate de maluri, mugind când mai puternic când mai slab, până ce nu se aude decât fâșăitul lin și adormitor al valurilor unei mări dorminde, bătând lin malurile, ca bătaile de aripi ale unui pui, ce încearcă întâiașdată să zboare. Cântecele curgea curat, nesilit și fiecare se simțea dus în alte lumi, mai bune și o jale dulce se furișă în sufletul tuturor. Dar cântecele se mlădie, se subție, îți pare că auzi când țipete, când risete vesele, apoi plângeri îndepărtate și în sfârșit gemete înăbușite, apoi ți se pare că curge un torent înfundat printre un codru nepătruns. Și la noțele, și tremurările de foc ale doinei se trezesc când amintiri dulci și duioase, adormite în cine știe ce colț uitat al inimei, când icoane blânde din copilărie, speranțe nedesluite spre o viață mai fericită, ori o jale neînțeleasă ori un avânt

neînfrânat de putere și mărire și ochii soldaților ardeau ca jarul.

Apoi, ca la un semn dat, treci într'o horă și 'nțetul cu 'nțetul se deșteptară Români din visul lor, și se prinseră 'ntr'o horă mare, frumoasă. Și era încântător să-i vezi pe soldații români cu cușmele pe-o ureche, unii'n opinci, alții în cisme, cu puștele pe spate, ca niște haiduci din timpurile mai bune, când nu știa până și dușmanul toată cărarea, tot părăiașul, tot crângul și desișul, învărtindu-se în horă, în ritm trăgănat și lin. Dela un timp ne pornirăm și noi, vrăjiți de notele duioase ale doinei, pe o seară frumoasă și senină pe când luna răsăria în zarea munților, sub tainica clipire a stelelor....

Ei, ce zici? Și aceasta e prea puțin, ca să pot reda sentimentele ce m'au stăpânit atunci și de-atunci încoace și înc'odată m'am convins, că melodia se adresează de-adreptul sentimentului, că ea vorbește de-adreptul inimei. Și-acuma, prietene, încheiu, rămâned cu drag al Tău.

Lenu Călin.

Cine semnează împrumutul de războiu, scurtează războiul.

Știri mărunte.

Decorați. Cu medalia »Signum laudis« cu săbii au fost decorați sublocotenentul Mihaiu Cerchez dela reg. 41 și sublocotenentul Stefan Cojocariu dela reg. 22.

Numire. Șeful de gară din Cuciumare Gavril Burcutean a fost numit revident superior.

Împrumutul de războiu. Terminul pentru semnarea împrumutului de războiu a fost prelungit până la 17 Iulie. Cine n'a semnat încă, trebuie să grăbească, să-și îplinească datoria.

Comunicațiunea cu România. Zilele trecute au avut loc în Burdujeni și în Cernăuți conferențe între delegații români și direcția căilor ferate din Cernăuți cu privire la redeschiderea liniei ferate între Bucovina și România. Din partea României au luat parte la aceste conferențe: ing. Coriolan Stanulescu, director al comunicațiilor în direcția generală a căilor ferate române și șeful de birou Ioan Lupu. Din partea noastră a condus pertractările șeful

căilor ferate din Bucovina. Pertractările au avut un rezultat favorabil, astfel, că putem aștepta, că în scurt circulația trenurilor la România prin punctul Burdujeni va fi reluată. — De acuma se pot trimite și scrisori, simple și recomandate la România. Numai scrisori cu rambursă nu se primesc. Scrisorile trebuie să fie deschise.

România nouă. După statisticele cele mai nouă numără România împreună cu Basarabia acuma 8,775.000 de locuitori. Pierderile Moldovei în războiul acesta se calculează cu 800.000. Prin schimbările de graniță România pierde 725.000 de suflete, câștigă însă prin unirea Basarabiei 2,500.000 de locuitori.

O banca nouă. Dela fuzionarea băncii rurale bucovinene cu banca țerii în anul 1905 n'a existat în Bucovina o bancă pe acții independentă, ci numai filiale dela bănci din Viena. Acuma s'a înființat pentru Bucovina o bancă pe acții sub firma de: Banca agrară și industrială pentru Austria de ost cu sediul în Cernăuți. În 14 Iunie a aflat loc în Viena adunarea generală de constituire, la care a fost ales în consiliul de administrație și proprietarul mare Iancu cav. de Grigorcea, care va funcționa ca vicepreședinte al consiliului de administrație, al cărui președinte a fost ales Exc. sa Dr. Adolf Müller.

Redischiderea catastrului în Suceava. După cum ni se comunică din partea presidiului tribunalului din Suceava se vor pune eară-și cărțile fonciare tabulare de acolo cu prima Iulie 1918 la dispoziția publicului. Prin invazia dușmanului au fost ruinate în mod considerabil și cărțile funduare tabulare din circumscripțiunea tribunalului Suceava. Multe tomuri din cărțile funduare sunt cu desăvârșire nimicite, colecțiunea uricelor, a actelor pentru îndreptarea introducerilor în tabulă precum și alte acte privitoare la tabulă sunt parte jăfuite de inamic, parte ruinate. Nainte însă, de ce se va purcede la o întocmire nouă a respectivelor cărți fonciare respective la restaurarea plaselor tabulare nimicite, se vor privi, după cum ni comunică presidiul din Suceavă, toate imobilele introduse în cărți fonciare pierdute sau neîntrebuințabile din cauza războiului ca »imobile neintroduse în tabulă« și chiar și execuțiunea asupra acestor-feliu de imobile se va face după prescripțiile procedurii executorie date anume în privința

imobilelor neintroduse în tabulă. Și dacă este pe deoparte în interesul fiecărui om, pentru care este introdus asupra unui astfelu de imobil un drept de ori ce natură, a da o atențiune deosebita publicațiunilor oficioase asupra licitațiunilor, atunci se recomandă în special, ca să reproducă fiecare extractele și hotărârile sale tabulare în original seau copiile legalizate asupra plaselor pierdute la judecătoria tabulară, pentru că documentele aceste vor forma un isvod îndestulător asupra existenței astorfeliu de drepturi, valabile pentru înștiințarea îndreptăților despre îndrumarea unei licitații asupra astorfeliu de imobile. Uricel și documentele aceste, cari formează totodată și un ajutoriu remarcabil pentru reconstruirea tablei ruinate, se vor colecta și pastra la judecatorie și cu toate că colecțiunea aceasta n'are caracterul unei cărți publice, totu-și se poate în timpul oarelor de serviciu incuviința fiecărui interesent luarea de informațiuni din astfelu de documente. Presidiul tribunalului din Suceavă așteapta deci, ca toată lucrarea preturilor (judecătoria districtuale) relativ la reconstruirea cărților publice va primi sprijinul întregii populațiuni și se adresează drept aceia mai cu seamă către parohiate și primăriile comunale cu rugămintea de a esplica espunerile aceste populațiunii și a o indemna în sensul acestor espuneri. Isvodul asupra plaselor și a uricelor pierdute stă la dispoziția fiecărui om în localul tablei fiecărei preturi și afară de aceia se va trimite el din partea pretorilor conducători tuturor primăriilor comunale și parohiatelor.

Ornate bisericesti. Secția de ornate a »Societății doamnelor române din Bucovina« are de vânzare ornate gata atât de sărbători mari cât și de duminică, de toate zilele și de doliu. Ea primește comanda și de ornate noi la comandă confecționate și de alte paramente cât și de reparaturi. A se adresa la d-na Victoria Găina, strada Reședinței 12 în Cernăuți.

Știri ultime.

Din Turcia. A murit sultanul (împăratul) turcesc Mohamed al V-lea la Constantinopole în 3 Iulie a. c.

Mersul războiului. După ce oștirile noastre, silite de împrejurări neprevăzute au trebuit, să se retragă înapoi peste râul Piave, Italienii în

multe locuri au încercat, să atace frontul nostru. Totdeauna însă au trebuit să se retragă cu pierderi însemnate. Frontul nostru a rămas neclintit.

Pe frontul francez au încetat puțin luptele inverșunată, deoarece Germanii trebuie să-și adune oștirile pentru o lovitură nouă. Francezii, prevăzând aceasta, încearcă acuma, să pipâie frontul, pentru a afla, unde au de gând Germanii să facă atacul nou. În luptele de până acuma Francezii și Englezii au suferit pierderi foarte mari, dela cari numai cu încetul se vor putea reculege. Pierderile lor dela 21 Martie 1918 până la 30 Iunie 1918 sunt următoarele: 191.454 prizonieri ș. a. 94.939 ostași englezi cu 4 generali și 3100 ofițeri, apoi 89.099 ostași francezi cu 2 generali și 3000 de ofițeri, restul de prizonieri sunt Portughezi, Belgiani și Americani. Afară de aceasta au cucerit Germanii 2.476 tunuri și 15 024 mitraliere.

Imprumutul de războiu este cea mai bună fructificare a capitalurilor.

Calendar

Iunie 1918.

Ziua	Calendarul vechiu	Cel nou
Duminică	24 (†) Nașt. Sf. Ioan Bot.	7
Luni	25 M. Fevronia	8
Marți	26 C. David	9
Miercuri	27 P. Samson	10
Joi	28 Chir și Ioan	11
Vineri	29 (†) Ap. Petru și Pavel	12
Sâmbătă	30 Sinod. SS. Ap.	13

Iulie 1918.

Duminică	1 Cosma și Damian	14
Luni	2 Veștmânt. Mar.	15
Marți	3 M. Iacint	16
Miercuri	4 P. Andreiu	17
Joi	5 P. Atanasie	18
Vineri	6 P. Sisoe	19
Sâmbătă	7 P. Toma	20

Foaia Poporului

se trimete numai
acelora cari plătesc
abonamentul înainte

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA AUSTRIACĂ DE OST AGRARĂ ȘI INDUSTRIALĂ (OSTBANK)

Cernăuți, strada domnească Nr. 2.

Banca austriacă de ost agrară și industrială, Cernăuți, aduce la cunoștință, că a început activitatea ei în casa Belevue, strada domnească Nr. 2.

Cercul de activitate al băncii cuprinde toate ramurile afacerilor de bancă și de escompt.

Finanțarea comerțului, industriei și agriculturii.

Emiterea de **bilete de casă** pe numele prezentatorului și de **libele de depunere**.

Primirea de bani în cont-curent; fructificare favorabilă.

Semnări pentru al VIII-lea împrumut de războiu cu condițiuni originale.